

บทที่ 11

เงินทุนระยะสั้น

ความหมายของการจัดหาเงินทุนระยะสั้น

การจัดหาเงินทุนระยะสั้น (short – term financing)

หมายถึง การจัดหาเงินทุนจากแหล่งภายนอกกิจการ โดยมีกำหนดชำระหนี้คืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

วัตถุประสงค์ของการจัดหาเงินทุนระยะสั้น

1. เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนตามฤดูกาล
2. เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดหาเงิน
3. เพื่อให้มีต้นทุนของเงินทุนที่ต่ำ

แหล่งเงินทุนระยะสั้น

สามารถจัดหาได้จาก 2 แหล่งใหญ่

1. แหล่งเงินทุนระยะสั้นที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

หมายถึง แหล่งเงินทุนที่ให้กิจการกู้ยืมเงินจากแหล่งภายนอกกิจการ มี 4 แหล่ง ดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ธุรกิจยังมีได้จ่ายเงินค่าบริการนั้น ๆ แต่ได้ใช้ประโยชน์จากบริการนั้นไปแล้ว เช่น ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย
ค่าแรงงานค้างจ่าย

ข้อดีและข้อเสียของค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ข้อดี

1. เป็นแหล่งเงินทุนที่จัดหาได้ง่าย
2. ไม่มีต้นทุนทางการเงินในรูปของดอกเบี้ยจ่าย
3. มีความยืดหยุ่น กรณีไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ข้อเสีย

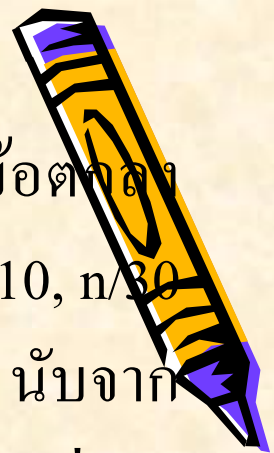
1. กรณีไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดอาจเสียภาพพจน์ได้
2. ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายมักเกิดจากค่าใช้จ่ายที่เป็นของทางการหรือ

รัฐวิสาหกิจ

1.2 สินเชื่อทางการเงิน หมายถึง แหล่งเงินทุนระยะสั้นที่เกิดจากการซื้อสินค้าในระบบเงินเชื่อ ซึ่งถือเป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้นที่มีขนาดใหญ่ และมีความสำคัญ ต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมาก ผู้ซื้อสามารถชำระเงินให้แก่ผู้ขายหลังการ ส่งมอบสินค้าหรือบริการตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกัน การจัดหาเงินทุนชนิดนี้จะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1.2.1 เงื่อนไขการให้สินเชื่อและส่วนลดเงินสด เป็นข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ เช่น $2/10, n/30$ หมายถึง ถ้าผู้ซื้อสินค้าชำระค่าสินค้าหรือบริการภายใน 10 วัน นับจากวันที่ซื้อจะได้รับส่วนลด 2% ของราคาสินค้า แต่ถ้าหากชำระเกินกว่า 10 วันก็จะไม่ได้รับส่วนลด แต่ทั้งนี้การชำระหนี้ต้องไม่เกิน 30 วัน การที่ผู้ซื้อไม่ได้รับส่วนลดเงินสดดังกล่าว ทำให้เสียโอกาส ซึ่งถือเป็นต้นทุนทางการเงิน อย่างหนึ่ง

ต้นทุนที่มีผลกระทบจากการไม่เอาส่วนลด =	$\frac{\text{จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{ระยะเวลา - ระยะเวลาที่ให้สินเชื่อ}} \times \frac{\text{อัตราส่วนลด}}{100 - \text{อัตราส่วนลด}}$	(1)
--	--	-----

ตัวอย่างที่ 11.1 บริษัท รักบ้านเกิด จำกัด จัดหาเงินทุนโดยการขอสินเชื่อทางการค้าจากบริษัท ร่ำรวย จำกัด โดยการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ จำนวนเงิน 100,000 บาท เงื่อนไข การชำระเงิน 2/10, n/45 อยากทราบว่า ต้นทุนมีผลกระทบจากการไม่เอาส่วนลดเป็นเท่าใด และหากบริษัทสามารถจัดหาเงินทุนโดยการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินอื่น อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี บริษัทควรจะกู้ยืมเงินมาชำระค่าซื้อสินค้าในช่วงระยะเวลาที่ได้รับส่วนลดหรือไม่เพราะเหตุใด กำหนดให้ 1 ปีมี 360 วัน

วิธีทำ จากสูตร

$$\text{ต้นทุนที่มีผลกระทบจากการไม่เอาส่วนลด} = \frac{\text{จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{ระยะเวลา - ระยะเวลา}} \times \frac{\text{อัตราส่วนลด}}{100 - \text{อัตราส่วนลด}}$$

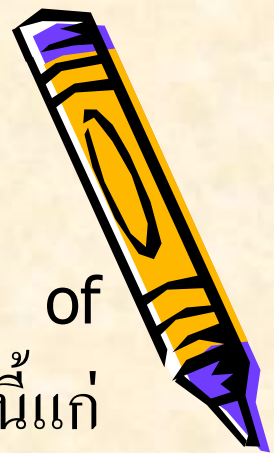
ที่ให้สินเชื่อ ที่ได้ส่วนลด

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{360}{45 - 10} \times \frac{2}{100 - 2} \\ &= 10.29 \times 0.02 \\ &= 0.21 \times 100 \\ \text{ต้นทุนที่มีผลกระทบจากการไม่เอาส่วนลด} &= 21\% \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการตัดสินใจ เมื่อเปรียบเทียบจากการที่บริษัทกู้ยืมเงินมาชำระหนี้ในช่วงระยะเวลาที่ไม่เอาส่วนลด เสียดอกเบี้ย 12% แต่ถ้าไม่เอาส่วนลดจะมีต้นทุนคิดเป็น 21% ดังนั้น จะเห็นว่าต้นทุนของการไม่เอาส่วนลดจะสูงกว่าต้นทุนของการกู้ยืม บริษัทจึงควรตัดสินใจกู้ยืมเงินมาชำระค่าสินค้าในช่วงเวลาที่ได้รับส่วนลดจะประหยัดต้นทุนมากกว่า และควรชำระหนี้ในวันสุดท้ายของระยะเวลาที่ได้รับส่วนลด คือวันที่ 10 นับจากวันที่ซื้อ

1.2.2 การขยายเวลาในการชำระหนี้ (stretching of trade discount) หมายถึง การที่ธุรกิจไม่สามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้การค้าได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป ซึ่งอาจทำให้ธุรกิจขาดความน่าเชื่อถือ

ในการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ เงื่อนไขในการขาย (term of sales) เงื่อนไขการขายมีหลายประเภท ได้แก่

1. การจ่ายชำระเงินทันทีที่มีการส่งมอบสินค้าหรือบริการ (cash on delivery หรือย่อว่า COD) หมายถึง การที่ผู้ซื้อต้องชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการทันทีที่ได้รับสินค้าหรือบริการ จากผู้ขาย เงื่อนไขนี้ผู้ขายมีความเสี่ยงจากการที่ผู้ซื้อไม่ยอมรับมอบสินค้า โดยผู้ขายต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้า

2. การจ่ายชำระเงินก่อนการส่งมอบสินค้าหรือบริการ (cash before delivery หรือย่อว่า CBD) หมายถึง การที่ผู้ซื้อต้องชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการก่อนที่จะได้รับสินค้าหรือบริการจากผู้ขาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของผู้ขาย ดังนั้นเงื่อนไขการขายเช่นนี้แสดงว่าผู้ขายไม่ได้ให้เครดิตทางการค้าแก่ผู้ซื้อเลย

3. การกำหนดช่วงระยะเวลาการชำระเงินโดยไม่ให้ส่วนลดเงินสด เช่น เงื่อนไข net 45 หรือ n/45 หมายถึง ผู้ซื้อต้องชำระเงินภายใน 45 วัน นับจากวันที่ในใบกำกับสินค้า ถึงแม้ว่าผู้ซื้อจะจ่ายชำระเงินก่อน 45 วัน ก็จะไม่ได้รับส่วนลดใด ๆ ทั้งสิ้น

4. การกำหนดช่วงระยะเวลาการชำระเงินโดยให้ส่วนลดเงินสด หมายถึง การที่ผู้ขายให้เครดิตแก่ผู้ซื้อ โดยไม่ต้องชำระเงินสดในทันทีที่ซื้อสินค้า เช่น เงื่อนไข 2/15, n/30 คือ ผู้ซื้อจะได้รับส่วนลดเงินสดอีก 2% หากมาชำระเงินภายใน 15 วัน หากชำระหนี้ภายใน 30 วัน จะต้องชำระเต็มจำนวน

5. ระบุวันตามฤดูกาล (seasonal dating) จะใช้กับธุรกิจที่ขายสินค้าตามฤดูกาล ซึ่งผู้ขายต้องการให้ลูกค้าสั่งสินค้าล่วงหน้าก่อนที่จะถึงฤดูกาลนั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้ขายทำการผลิตได้อย่างสม่ำเสมอ และไม่ต้องเก็บรักษาสินค้านั้นไว้ ข้อดีต่อผู้ซื้อคือ ผู้ซื้อไม่ต้องจ่ายเงินค่าสินค้าก่อน และจะจ่ายเมื่อขายสินค้าได้

ข้อดีและข้อเสียของสินเชื่อทางการค้า

- ข้อดี
1. เป็นแหล่งเงินทุนที่มีอยู่ทั่วไป และหาได้ง่าย
 2. เป็นแหล่งเงินทุนที่ไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่าย หากกิจการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จะต้องเสียค่าดอกเบี้ยจ่าย เงินปันผล แต่การได้รับเครดิตทางการค้าจะไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกจากมีต้นทุนเนื่องจากค่าเสียโอกาสจากการไม่ขอรับส่วนลดเงินสดเท่านั้น
 3. การขอสินเชื่อทางการค้าไม่ต้องทำอย่างเป็นทางการ

4. เหมาะสำหรับกิจการขนาดเล็กที่ไม่มีเครดิตเพียงพอที่จะหาแหล่ง
เงินทุนอื่น ๆ

5. เป็นวิธีการหาเงินทุนที่มีความยืดหยุ่นมากกว่าวิธีอื่น ๆ หากผู้ซื้อ
ต้องการยืดเวลาชำระเงินเป็นครั้งคราว

ข้อเสีย 1. กรณีธุรกิจหมุนเวียนเงินไม่ทัน อาจชำระหนี้ไม่ตรงตามกำหนด ทำให้ธุรกิจขาดความน่าเชื่อถือได้

2. เนื่องจากสินเชื่อทางการค้าจัดทำได้ง่าย มองในแง่ของผู้ให้สินเชื่อ อาจมีความเสี่ยงต่อการไม่ได้รับชำระหนี้หรือการได้รับชำระหนี้ไม่ตรงตามกำหนดเวลา

3. ธุรกิจที่ให้สินเชื่อทางการค้าจะมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากเงินทุนจมในบัญชี ลูกหนี้การค้า ถือเป็นภาระของกิจการทำให้เสียโอกาสจากการได้รับผลตอบแทน เช่น ดอกเบี้ยรับแต่โดยที่ดอกเบี้ยรับที่ควรได้รับนี้ ธุรกิจมิได้คิดโดยตรงจากลูกค้าในทางปฏิบัติ แต่จะแฝงทางอ้อมไว้กับราคาขายสินค้าหรือบริการทำให้ราคาขายสูงกว่าปกติ

1.3 สินเชื่อจากธนาคาร (bank credit) หมายถึง การจัดหาเงินทุนระยะสั้น จากธนาคารพาณิชย์ โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน เงินกู้ระยะสั้นที่ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมมี 4 รูปแบบ

1.3.1 วงเงินสินเชื่อระยะสั้น (short – term line of credit) หมายถึง ข้อตกลงระหว่างธนาคารกับผู้ขอกู้เกี่ยวจำนวนเงินสูงสุดของการกู้ยืม โดยมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

- (1) จะต้องมีการกำหนดวงเงินสูงสุดในการกู้ยืมไว้
- (2) มีระยะเวลาปลอดหนี้ ขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างธนาคารกับผู้ขอกู้
- (3) ไม่มีกฎหมายบังคับว่าธนาคารจะต้องให้กู้เงินตามวงเงินสินเชื่อ
- (4) สามารถต่ออายุได้ ตามปกติระยะเวลาการกู้ยืมจะไม่เกิน 1 ปี และสามารถจะต่ออายุได้ครั้งละ 1 ปี

ตัวอย่างของสินเชื่อจากธนาคารรูปแบบวงเงินเชื่อ
ระยะสั้น ได้แก่ เงินกู้ที่มีความต้องการตามฤดูกาล
(seasonal loans) เงินกู้เบิกเกินบัญชี (over drafts) การกู้
แบบกำหนดวงเงินสินเชื่อ (line of credit) เป็นต้น

1.3.2.การกู้แบบหมุนเวียน (revolving credit agreement) หมายถึง ข้อตกลงทางกฎหมายของธนาคารในการกู้ยืมเงินภายในวงเงินสูงสุดที่กำหนดไว้ ซึ่งการเบิกเงินกู้ดังกล่าวไม่เกินวงเงินที่ตกลง ตัวอย่างเช่น วงเงินกู้ 1 ล้านบาท และผู้กู้ได้เบิกเงินกู้ไปแล้ว 700,000 บาท ผู้กู้ก็ยังมีสิทธิที่จะเบิกเงินกู้ได้อีกภายในวงเงินที่เหลือ จากการที่ธนาคารได้ ตกลง จะให้กู้ภายในวงเงินดังกล่าว ปกติแล้ว ผู้กู้จะต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการที่ธนาคารต้องกันเงินไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อให้ผู้กู้ได้เบิกทันทีที่ต้องการ ค่าธรรมเนียมเงินกู้ดังกล่าวจะคิดจากจำนวนเงินที่ไม่ได้เบิก เช่น ถ้าหากว่า ข้อตกลงวงเงินกู้ 100,000 บาท ผู้กู้ได้เบิกไปแล้ว 40,000 บาท ผู้กู้จะต้องรับผิดชอบที่จะต้องชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าว สำหรับวงเงินอีก 60,000 บาท ซึ่งยังไม่ได้เบิก

1.3.3 เงินกู้เฉพาะกรณี (transaction loans) หมายถึง เฉพาะกรณี (transaction loans) หมายถึง การที่กิจการมีความต้องการใช้เงินทุนในระยะสั้นตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น กิจการรับจ้างสร้างบ้าน ผู้กู้จะได้รับเงินงวดที่ 1 เมื่องานแล้วเสร็จไป 30% ในขณะที่ผู้กู้มีความต้องการใช้เงินเพื่อซื้อวัสดุก่อสร้าง ค่าแรง เป็นต้น เมื่อผู้กู้ได้รับเงินค่างวดก็จะทำการส่งคืนเงินเพื่อชำระหนี้บางส่วนให้กับธนาคาร

1.3.4 เลตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit หรือย่อว่า L/C) หมายถึง วิธีการจัดหาเงินทุนระยะสั้นเพื่อการซื้อขายสินค้า และบริการระหว่างประเทศ โดยผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นคนกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งไม่เคยคุ้นเคยกัน ปัจจุบันวิธีนี้ได้รับความนิยม อย่างแพร่หลาย

การขอสินเชื่อจากธนาคารจะต้องมีเงื่อนไข และข้อกำหนดในการกู้ยืมเกี่ยวกับ อัตราดอกเบี้ย (interest rate) ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างธนาคารกับผู้กู้ ธนาคารมักจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามชื่อเสียงทางการเงินของผู้กู้ ถ้าชื่อเสียงทางเครดิตดี อัตราดอกเบี้ยก็จะต่ำ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยนี้จะขึ้นลงตามภาวะของตลาดเงิน โดยดูจากระดับอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์คิดจากลูกค้า ชั้นดี (prime rate) เป็นเกณฑ์

ซึ่งการคำนวณดอกเบี้ยจากเงินกู้เรียกว่า อัตราดอกเบี้ย
ที่แท้จริง (effective rate) วิธีการคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง
สามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$C = \frac{I}{P} \times 100 \quad (2)$$

เมื่อ C = อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (%)
 I = จำนวนดอกเบี้ยจ่าย (บาท)
 P = จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม (บาท)

โดยที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะมีค่าน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กรณีจ่ายดอกเบี้ยเมื่อชำระคืนเงินต้น หมายถึง การที่ธุรกิจจะจ่ายดอกเบี้ยให้กับธนาคารในวันที่ครบกำหนดชำระเงิน

ตัวอย่างที่ 11.2 บริษัท รักบ้านเกิด จำกัด กู้ยืมเงินระยะสั้นจากธนาคารกรุงไทย จำกัด จำนวนเงิน 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 8% ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี โดยตกลงกับธนาคารว่าจะจ่ายดอกเบี้ยในวันครบกำหนด อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเป็นเท่าใด

$$\begin{aligned} C &= \frac{I}{P} \times 100 \\ \text{ดอกเบี้ย} &= 100,000 \times \frac{8}{100} \\ &= 8,000 \text{ บาท} \\ \text{จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม} &= 100,000 \text{ บาท} \\ C &= \frac{8,000}{100,000} \times 100 \\ \text{ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} &= 8\% \end{aligned}$$

2. กรณีมีการหักดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้า (discount basis) หมายถึง การที่ธุรกิจจะถูกหักดอกเบี้ยจากเงินต้นทันทีเมื่อได้รับเงินกู้ยืม

ตัวอย่างที่ 11.3 จากข้อมูลจากตัวอย่างที่ 11.2 หากธนาคารคิดดอกเบี้ย และหักดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้า อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะเป็นเท่าใด

จากสูตร	C	$=$	$\frac{I}{P} \times 100$
	ดอกเบี้ยจ่าย	$=$	8,000 บาท
	จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม	$=$	100,000 - 8,000
		$=$	92,000 บาท
แทนค่า	C	$=$	$\frac{8,000}{92,000} \times 100$
			8.70 %

ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3. กรณีผู้กู้ต้องดำรงเงินฝากขั้นต่ำ (compensating balances) หมายถึง จำนวนเงินที่ธนาคารกำหนดให้ลูกค้านำฝากเงินไว้ในบัญชีธนาคาร

ตัวอย่างที่ 11.4 จากข้อมูลจากตัวอย่างที่ 11.2 หากธนาคารกำหนดให้บริษัทต้องดำรงเงินฝากขั้นต่ำไว้ 10% ของเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ยแท้จริงเป็นเท่าใด

$$\text{จากสูตร} \quad C = \frac{I}{P} \times 100$$

$$\text{เงินฝากขั้นต่ำ} = \text{อัตราเงินฝากขั้นต่ำ} \times \text{จำนวนเงินต้น}$$

$$\text{แทนค่า จำนวนเงินขั้นต่ำ} = 10\% \times 100,000 = 10,000$$

$$\text{จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ} = \text{จำนวนเงินต้น} \times \text{จำนวนเงินขั้นต่ำ}$$

$$\text{แทนค่า จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ} = 100,000 - 10,000 = 90,000$$

$$\text{ดอกเบี้ยจ่าย} = 8,000 \text{ บาท}$$

$$\text{แทนค่า} \quad C = \frac{8,000}{90,000} \times 100$$

$$\text{ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = 9\%$$

ข้อดีและข้อเสียของสินเชื่อจากธนาคาร

ข้อดี

1. ปัจจุบันธนาคารได้จัดทำธุรกรรมทางการเงินหลายประเภท เพื่อสนับสนุนสินเชื่อระยะสั้น
2. ผู้กู้มักจะคุ้นเคยกับธนาคารผู้ให้กู้ อาจไม่มีข้อตกลงที่ยุ่งยากมากนัก
3. เป็นเงินกู้ระยะสั้น อาจจะได้รับพิจารณาให้สินเชื่อได้ง่ายกว่า

ข้อเสีย

1. กรณีที่ชำระหนี้ได้ไม่ตามกำหนด อาจจะถูกบันทึกประวัติไว้ ทำให้การกู้ยืมในอนาคตได้รับการพิจารณาที่ยากขึ้น
2. อาจมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการกู้ยืมแต่ละครั้ง
3. สัญญามีระยะสั้น ๆ เพียง 1 ปี ทำให้เสียเวลาในการต่อสัญญา

1.4 ตราสารพาณิชย์ (commercial paper) หมายถึง ตราสารหนี้ระยะสั้นที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ออกโดยบริษัทหรือธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงทางการค้า และฐานะทางการเงินเป็นที่น่าเชื่อถือ ตราสารพาณิชย์จำแนกออกเป็น 3 ประเภท

1.4.1 **ตั๋วสัญญาใช้เงิน (promissory note)** เป็นตราสารพาณิชย์ที่ เปลี่ยนมือได้ ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เพื่อใช้ระดมเงินทุนจากประชาชน โดยรายละเอียดที่สำคัญจะประกอบด้วย จำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย การชำระคืนระยะเวลากู้ยืม

1.4.2 **เช็ค (cheque)** เป็นตราสารพาณิชย์ชนิดที่นิยมใช้กัน โดยทั่วไป มีสภาพคล่องสูง มักจะมีอายุไม่เกิน 6 เดือน

1.4.3 **ตั๋วแลกเงิน (bill of exchange)** เป็นตราสารพาณิชย์ที่สามารถเปลี่ยนมือได้เช่นเดียวกับตั๋วสัญญาใช้เงิน

ผู้ซื้อตราสารพาณิชย์ อาจเป็นธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินหรือ
บริษัทธุรกิจทั่วไป โดยผู้ซื้อถือไว้เพื่อเป็นการจัดหารายได้ในระยะสั้น
ดังนั้น จะต้องคำนวณหาต้นทุนของตราสารพาณิชย์ ซึ่งเรียกว่า อัตรา
ดอกเบี้ยที่แท้จริง เช่นกันจากสูตรดังนี้

$$C = \frac{D}{P} \quad (3)$$

- เมื่อ
- C = อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของตราสารพาณิชย์ (%)
 - D = ส่วนลดหรือดอกเบี้ยจ่ายของตราสารพาณิชย์ (บาท)
 - P = จำนวนเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายตราสารพาณิชย์ (บาท)

ตัวอย่างที่ 11.5 บริษัท รักบ้านเกิด จำกัด ต้องการจัดหาเงินทุนที่มีระยะจ่ายคืนภายใน 120 วัน จึงได้ทำการออกตราสารพาณิชย์ จำนวน 200,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี โดยวันที่จำหน่ายตราสารพาณิชย์บริษัทจ่ายเงินให้แก่ผู้ซื้อโดยหักการหักการดอกเบี้ยล่วงหน้า กำหนดให้ 1 ปี เท่ากับ 360 วัน

จากสูตร	C	=	$\frac{D}{P}$
	D	=	$200,000 \times \frac{6}{100} \times \frac{120}{360}$
		=	4,000 บาท
	P	=	$200,000 - 4,000$
		=	196,000 บาท
	C	=	$\frac{4,000}{196,000}$
		=	2.04%

ผลที่ได้อาจจะเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของตราสารพาณิชย์ซึ่งออกภายในระยะเวลา 120 วัน จะเท่ากับ 2.04% หรือเท่ากับ 6.12% ต่อปี

$$\left[2.04 \times \frac{360}{120} \right]$$

ข้อดีและข้อเสียของตราสารพาณิชย์

- ข้อดี
1. ต้นทุนน้อยกว่าการกู้ยืมจากธนาคาร เพราะอัตราดอกเบี้ยของตราสารพาณิชย์ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นของธนาคารพาณิชย์ที่คิดจากลูกค้าชั้นดี
 2. จำนวนเงินของเอกสารการค้าไม่ถูกจำกัดโดยกฎหมายเหมือนการกู้เงินจากธนาคาร
 3. ไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน กิจการสามารถนำหลักทรัพย์ไปหาประโยชน์จากการกู้ยืมแหล่งอื่นได้อีก
 4. ผู้ซื้อตราสารพาณิชย์สามารถนำไปขายต่อได้
 5. บริษัทที่ออกตราสารพาณิชย์มีภาพพจน์ที่ดีต่อสังคม มีความน่าเชื่อถือ
 6. ไม่ต้องมีเงินฝากขั้นต่ำในบัญชี

ข้อเสีย 1. ผู้ซื้อตราสารพาณิชย์ อาจจะมีเงินทุนจำกัดในบางช่วงระยะเวลา ทำให้ การขายตราสารพาณิชย์ไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้

2. ผู้ออกตราสารพาณิชย์ที่มีปัญหาทางการเงินมักจะมี ความ ยุ่งยากในการออกตราสาร เพราะผู้ซื้อจะซื้ออีกด้วยเมื่อผู้ออกตราสารมีความ น่าเชื่อถือเท่านั้น

3. ธุรกิจที่ออกตราสารพาณิชย์ หากมีขนาดเล็กจะต้องให้ตัวแทน เป็นผู้จำหน่ายทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขาย หากเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ อาจขายตรงได้ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย

2. แหล่งเงินทุนระยะสั้นที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

หมายถึง แหล่งเงินทุนที่กิจการกู้ยืมเงินจากแหล่งภายนอก
กิจการ โดยต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันวงเงินกู้ยืม แหล่งเงินทุน
ระยะสั้นที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันโดยปกติ มี 3 รูปแบบ ได้แก่

**2.1 การกู้ยืมเงินโดยใช้บัญชีลูกหนี้การค้า (accounts receivable
loans)** ธุรกิจสามารถใช้บัญชีลูกหนี้การค้าเป็นสื่อกลางในการกู้ยืม
เงินได้โดยสามารถจัดทำได้ 2 วิธี ได้แก่

2.1.1 การใช้บัญชีลูกหนี้การค้าค้าประกัน (assignment accounts receivable) หมายถึง การจัดหาเงินทุนจากการกู้ยืมเงินโดยใช้บัญชีลูกหนี้การค้าเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันจากธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น โดยจำนวนเงินที่ขอกู้จะแสดงเป็นร้อยละของมูลค่าของลูกหนี้ที่นำมาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ส่วนวิธีการจัดทำนี้ผู้ขอกู้จะต้องนำบัญชีลูกหนี้การค้า ที่ต้องการใช้เป็นหลักประกันเสนอให้แก่ผู้ให้กู้พิจารณาก่อนว่า สิทธิในบัญชีลูกหนี้การค้านี้ยังเป็นของผู้กู้หรือไม่ โดยปกติแล้วผู้ให้กู้จะเลือกเฉพาะบัญชีลูกหนี้การค้าที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับฐานะการเงิน และมีชื่อเสียงทางการเงินดีไว้เป็นหลักประกัน

อย่างไรก็ดีธุรกิจผู้ขอกู้ยังคงต้องดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับบัญชีลูกหนี้การค้ำนั้นอยู่ การติดตามทวงหนี้และเก็บเงิน ดังนั้น ถ้ามีหนี้สูญหรือความสูญเสียใด ๆ เกิดขึ้น ธุรกิจจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ผู้ขอกู้ก็ต้องออกตัวสัญญาใช้เงินเป็นมูลค่าตามจำนวนเงินที่ได้ตกลงไว้กับผู้ให้กู้ และมอบให้ไว้ล่วงหน้า

ส่วนมูลค่าของการให้กู้ยืมนั้นอาจได้สูงสุดถึง 75% ของมูลค่าของลูกหนี้ที่ค้ำประกัน โดยการกู้ยืมเงินตามจำนวนนี้จะต้องมีค่าใช้จ่ายในรูปแบบของดอกเบี้ยจ่าย และค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการลูกหนี้ที่นำมาเป็นหลักประกัน ซึ่งแสดงเป็นร้อยละของมูลค่าลูกหนี้ เช่น 1 – 2% ของมูลค่าของลูกหนี้

อัตราต้นทุนแท้จริงของเงินกู้โดยใช้ลูกหนี้เป็นหลัก
คำประกัน ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{อัตราต้นทุนที่แท้จริง (\%)} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าธรรมเนียมการจัดการลูกหนี้}}{\text{จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม}} \quad (4)$$

ตัวอย่างที่ 11.6 บริษัท รักบ้านเกิด จำกัด ต้องการกู้ยืมเงินจากบริษัท พาณิชย์
แฟคเตอร์ริง จำกัด โดยนำบัญชีลูกหนี้การค้าจำนวน 400,000 บาท ไปเป็นหลักทรัพย์คำ
ประกันเงินกู้ บริษัท พาณิชย์แฟคเตอร์ริง จำกัด ให้เงินกู้แก่บริษัท เท่ากับ 75% ของมูลค่า
ลูกหนี้ที่นำมาค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 6% ต่อปี ค่าธรรมเนียมในการจัดการลูกหนี้
2% ของมูลค่าลูกหนี้ที่นำมาค้ำประกัน บริษัทจะได้รับเงินจำนวนเท่าใด และอัตราต้นทุน
ที่แท้จริงของการกู้เงินโดยใช้บัญชีลูกหนี้การค้าเป็นหลักค้ำประกันเป็นเท่าใด

จากสูตร อัตราต้นทุนที่แท้จริง (%)

$$= \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าธรรมเนียมในการจัดการลูกหนี้}}{\text{จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม}}$$

ดอกเบี้ยจ่าย

$$= 300,000 \times \frac{6}{100} = 18,000 \text{ บาท}$$

ค่าธรรมเนียมในการจัดการลูกหนี้

$$= \frac{2}{100} \times 400,000 = 8,000 \text{ บาท}$$

จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม

$$= \frac{75}{100} \times 400,000 = 300,000 \text{ บาท}$$

แทนค่า

อัตราต้นทุนที่แท้จริง

$$= \frac{18,000 + 8,000}{300,000}$$

อัตราต้นทุนที่แท้จริง

$$= 8.66 \%$$

2.1.2 การขายบัญชีลูกหนี้การค้า (factoring account receivable) หมายถึง การจัดหาเงินทุนจากการกู้ยืมเงินโดยการนำบัญชีลูกหนี้การค้าของกิจการไปขายให้กับสถาบันการเงินอื่นที่รับซื้อบัญชีลูกหนี้การค้า ซึ่งเรียกว่า factor เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน เป็นต้น ผู้ที่รับซื้อบัญชีลูกหนี้การค้ามีกรรมสิทธิ์ในลูกหนี้ แต่จะมีความเสี่ยงในการจัดเก็บหนี้จากลูกหนี้

$$\text{อัตราต้นทุนที่แท้จริง (\%)} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าธรรมเนียม} + \text{ค่าเงินสำรอง}}{\text{จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ}} \quad (5)$$

ตัวอย่างที่ 11.7 บริษัท รักบ้านเกิด จำกัด ต้องการจัดหาเงินทุนโดยการกู้ยืม
บัญชีลูกหนี้การค้าไปขายให้กับธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ซึ่งมีมูลค่า 300,000 บาท
โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยในอัตรา 12% ต่อปี ค่าธรรมเนียมในการจัดการลูกหนี้ 2%
ของมูลค่าลูกหนี้ และค่าเงินสำรอง 6% ของมูลค่าลูกหนี้ ระยะเวลาในการกู้ยืม 2
เดือน บริษัทจะได้รับเงินจำนวนเท่าใด และมีอัตราต้นทุนที่แท้จริงในการขาย
บัญชีลูกหนี้การค้าเท่าใด

$$\text{จากสูตร อัตราต้นทุนที่แท้จริง (\%)} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าธรรมเนียม} + \text{ค่าเงินสำรอง}}{\text{จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ}}$$

$$\text{ค่าธรรมเนียม} = \frac{2}{100} \times 300,000 = 6,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเงินสำรอง} = \frac{6}{100} \times 300,000 = 18,000 \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned}\text{จำนวนเงินต้นที่นำไปคิ่คดอกเบี้ย} &= 300,000 - 6,000 - 18,000 \\ &= 276,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{คอกเบี้ยจ่าย} &= 276,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{2}{12} \\ &= 5,520 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{จำนวนเงินที่ไ้รับ} &= 300,000 - 5,520 - 6,000 - 18,000 \\ &= 270,480 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{อัตราต้นทุนที่แท้จริง} &= \frac{5,520 + 6,000 + 18,000}{270,480} \\ &= 0.1092 \times 100\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น อัตราต้นทุนที่แท้จริง} = 10.92\%$$

2.2 การใช้สินค้าคงเหลือค้ำประกัน (inventory loans)

หมายถึง การจัดหาเงินทุนโดยวิธีการกู้ยืมเงินโดยนำสินค้าคงเหลือไปค้ำประกัน
วงเงินกู้ยืม การกู้ยืมเงินโดยการใช้สินค้าคงเหลือมาค้ำประกันมีวิธีการหลายวิธี ได้แก่

2.2.1 การกู้ยืมแบบไม่ระบุรายละเอียดของสินค้า (floating lien agreement)

หมายถึง การกู้ยืมเงินโดยใช้สินค้าคงเหลือมาเป็นหลักประกัน โดยไม่มีการกำหนด
รายละเอียดเฉพาะเจาะจงของสินค้าคงเหลือนั้น ผู้ขอกู้มีสิทธิในการควบคุมสินค้าคงเหลือ
สามารถนำไปจำหน่าย และจัดหาสินค้าใหม่มาทดแทนได้ ทำให้ผู้ให้กู้อาจจะให้วงเงินกู้
ต่ำกว่ามูลค่าของสินค้าคงเหลือที่นำมาค้ำประกัน

2.2.2 การกู้ยืมแบบระบुरายละเอียดของสินค้า (chattel mortgage agreement) หมายถึง การกู้ยืมเงินโดยใช้สินค้าคงเหลือมาเป็นหลักประกัน โดยสินค้าคงเหลือ ที่นำมาเป็นหลักค้ำประกันจะต้องมีการระบุชนิดของสินค้า และสินค้าคงเหลือนั้นอาจจะมีหมายเลขประจำสินค้า (serial number) นั้นด้วย ซึ่งผู้กู้ยังมีสิทธิในตัวสินค้าที่นำมาเป็นหลักประกัน แต่จะไม่มีสิทธินำสินค้าไปจำหน่าย ยกเว้นจะได้รับการยินยอมจากผู้ให้กู้เท่านั้น

2.2.3 การกู้ยืมแบบคลังสินค้าสนาม (field warehouse – financing agreement) หมายถึง การกู้ยืมเงินโดยการใช้สินค้าคงเหลือมาเป็นหลักประกัน สินค้าคงเหลือนั้นต้องนำมาเก็บไว้ที่คลังสินค้า โดยจะต้องแยกออกจากสินค้าอื่น ๆ ของผู้กู้ และมีบุคคลที่สามเป็นผู้ดูแลสินค้าคงเหลือที่เป็นหลักประกันนั้น

2.2.4 การกู้ยืมแบบคลังสินค้าสาธารณะ (terminal warehouse agreement) หมายถึง การกู้ยืมเงินโดยการใช้สินค้าคงเหลือมาเป็นหลักประกัน โดยจะต้องนำสินค้าคงเหลือไปเก็บไว้ที่คลังสินค้าสาธารณะ โดยสินค้านั้นจะไม่ได้อยู่ ในการควบคุมดูแลของผู้กู้

2.2.5 การกู้ยืมแบบใช้ใบรับฝากสินค้า (trust receipt agreement) หมายถึง การกู้ยืมเงินโดยใช้สินค้าคงเหลือไปเป็นหลักประกัน ซึ่งผู้กู้ส่วนใหญ่ มักจะเป็นผู้นำเข้า เมื่อสินค้าเข้ามาถึง ผู้กู้ก็จะนำสินค้านั้นไปค้ำประกันการกู้ยืมเงิน ผู้กู้มีสิทธิในการครอบครอง ดูแลสินค้า แต่หากจะจำหน่ายจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้กู้ เนื่องจากกรรมสิทธิ์เป็นของผู้ให้กู้ เมื่อจำหน่ายสินค้าได้ จะต้องนำเงินไปชำระหนี้แก่ผู้กู้

2.3 การกู้ยืมเงินโดยใช้สินทรัพย์อื่น หมายถึง การกู้ยืมเงินโดยใช้สินทรัพย์อื่นเป็นหลักประกันการกู้เงิน เช่น ตั๋วสัญญาใช้เงิน บุคคล หลักทรัพย์ เงินฝากประจำ ที่ดิน อาคาร สำนักงาน กรมธรรม์ประกันชีวิต หรืออสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ เป็นต้น วงเงินกู้ที่จะให้กู้ประมาณ 50-80% ของมูลค่าหลักประกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพ และมูลค่าราคาตลาด ของหลักทรัพย์ค้ำประกันนั้น ๆ การคิดดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ประเภทนี้จะแตกต่างกันไปตามประเภทของสินทรัพย์นั้น ๆ ลักษณะของความเสี่ยงทางการเงิน และอำนาจการเจรจาต่อรองของผู้ขอกู้

